

ронних органів первинних навичок профайлінгу, які неопосередковано дозволяють створити орієнтовний психолого-криміналістичний портрет особи, яка вчинила злочин.

Отже, проаналізувавши все вищезазначене, доходимо висновку, що профайлінг може та повинен активно застосовуватися у діяльності правоохоронних органів як при складанні психологічного портрета особи злочинця, так і в інших сферах. І хоча сьогодні наша держава лише розпочинає впроваджувати в роботу правоохоронців профайлінг – його подальше використання не лише покращить їх професійну діяльність, а й оптимізує процес виявлення більш новітніх способів з попередження злочинності та боротьби з нею.

1. Цільмак О. М. Загальні положення криміналістичного профайлінгу / О. М. Цільмак // Юридична психологія. - 2019. - № 1. - С. 54-61. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urpp_2019_1_9.

2. Жерж Н. Застосування методу психолого-криміналістичного портрета злочинця при розслідуванні окремих видів злочинів / Н. Жерж // Вісник Національної академії прокуратури України. - 2015. - № 1. - С. 79-86. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnapu_2015_1_14.

3. Калюга К.В. Профайлінг як сучасний засіб встановлення особи злочинця. URL: http://www.pjv.nuoua.od.ua/v1-2_2019/34.pdf.

Фісюк Ю.С., курсант
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Резворович К.Р., к.ю.н.,
завідувачка кафедри
цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРАВОВА ПРИРОДА ДОГОВОРУ ПРО НАДАННЯ ПРАВОВИХ ПОСЛУГ

Останнім часом вчені-юристи обговорюють правову природу договорів, які на практиці називаються договорами про надання юридичних послуг. Прикладом є пропозиція, висловлена в юридичній літературі, щодо розмежування договорів про надання юридичних послуг та договорів про надання юридичних послуг. На думку Н.В. Козлової, за договором про надання юридичних послуг правова допомога надається шляхом надання послуг фактичного, а не юридичного характеру, оскільки сам договір не породжує зобов'язання для підрядника виконувати будь-які операції чи інші за-

конно значні дії. Натомість дослідник кваліфікує контракт на юридичні послуги як змішаний контракт, який зазвичай містить елементи договору про надання послуг та інструкції, коли разом із фактичними консультативними послугами підрядник від імені замовника виконує операції та інші юридично значущі дії [3, с. 40–50].

Ми вважаємо, що не можна однозначно погодитися з цією точкою зору. Дійсно, основною метою надання юридичних послуг є сприяння реалізації, захисту та захисту прав та інтересів особи. Однак, посилаючись на дії, що мають фактичний характер консультативних та запитів з правових питань, як усно, так і письмово, а також на юридичні дії - представництво прав та інтересів замовника є помилкою, як результат консультативних послуг, так і представницькими послугами можуть бути виникнення, зміна або припинення правовідносин. При цьому результат надання представницьких послуг може мати не юридичні наслідки, а лише фактичні дії, включаючи отримання інформації від компанії, передачу речей, отримання заробітної плати тощо [6, с. 184–184].

Досліджуючи нормативне регулювання юридичних послуг, О. М. Щуковська розуміє юридичні послуги як працевлаштування юрисконсульта на підприємстві [7]. Більше того, дослідник розглядає договори про надання послуг, доручення, агентське та довірче управління майном як види договорів про надання юридичних послуг [8, с. 7].

Слід зазначити, що в юридичній літературі є твердження про змішаний характер договору про надання юридичних послуг у випадках, коли договір включає умови для надання підрядником відчутних результатів своїх дій або діяльності (письмові консультації та пояснення, проекти договорів, заяв, скарг та інших юридичних документів). Така угода, на думку деяких вчених, містить елементи договору та договору про надання послуг [2, с. 22–23].

Вищезазначене спричинило законодавчу необхідність, закріплену у ч. 2 ст. 626 ЦК України класифікація цивільно-правових договорів на прості (унітарні) та складні (змішані). У цьому випадку положення актів цивільного законодавства про договори, елементи яких містяться у змішаному договорі, застосовуються до відносин сторін у змішаному договорі, якщо інше не передбачено договором або не впливає із суті змішаного контракту.

На думку В. А. Ойгензіхта, характерною особливістю змішаних контрактів є те, що всі вони інтегровані в один складний об'єкт; у таких угодах виключається застосування норм, які не належать до цієї інтегрованої угоди [5, с. 6–7]. Виходячи з цього, до суттєвих ознак, що характеризують змішані договори, Р. А. Лідовець відноситься до поєднання елементів різних договорів та виникнення на цій основі двох або більше зобов'язань, кожна з яких застосовує норми відповідного виду зобов'язань [4, с. 62]. Прикладом змішаної угоди є агентська угода щодо двох видів юридичних дій - придбання агентом в інтересах довірителя пакета акцій від свого імені, а також управління цими цінними паперами від імені довірителя. Тобто в наведеному при-

кладі простежується поєднання комісійних відносин та відносин представництва.

На наш погляд, твердження науковців щодо змішаного характеру договору про надання юридичних послуг суперечливі, оскільки сучасне законодавство, що регулює надання послуг, є єдиним для всіх суб'єктів цивільного права, тому такий поділ цивільно-правових договорів на надання юридичних послуг недоцільно. Також необґрунтованим є визначення трудових відносин юрисконсульта з підприємством як відносин юридичних послуг. Ці правовідносини, як справедливо зазначає В. М. Богослов, регулюються трудовим законодавством і зазвичай оформляються трудовим договором. Оскільки трудове законодавство не використовує термін "послуга", його використання не сприяє правильному розумінню змісту таких правовідносин [1, с. 44].

Питання розмежування понять "правова допомога" та "юридична служба" залишається сьогодні не менш суперечливим. Не вдаючись до обговорення пошуку критеріїв розмежування цих понять, ми вважаємо, що договір про надання правової допомоги як правочин є різновидом цивільно-правових договорів про надання юридичних послуг. Однак ця угода наділена певними особливостями, такими як підвищена соціальна орієнтація та особлива сутність. Отже, правовідносини щодо надання правової допомоги, що впливають з мети, є публічними правовідносинами.

З огляду на це, видається доцільним підтримати пропозицію щодо заміни інституту призначення адвоката договірними відносинами, що сприятиме ефективнішому здійсненню конституційного права на правову допомогу, а також прав самих адвокатів. З огляду на вищевикладене, варто зазначити, що договір про надання юридичних послуг не був сформований як самостійний тип договору. Тому питання про його юридичну природу не може бути однозначно вирішеним. Отже, відносини щодо надання юридичних послуг можуть опосередковуватися різними за своїм характером юридичними зобов'язаннями (щодо надання послуг, довіреності, агентства, довірчого управління майном тощо).

Таким чином, на підставі вищевикладеного можна зробити висновок, що договірні відносини щодо надання юридичних послуг, будучи цивільним законодавством, мають ряд особливих ознак, що відрізняють його від інших подібних зобов'язань. Такими ознаками є: конкретний об'єкт, суб'єктний склад та предмет правовідносин з надання юридичних послуг. Крім того, правовідносини щодо надання юридичних послуг, подібні до трудових договорів, контрактів, творчих відносин тощо, відповідають загальним правилам про послуги, тому немає підстав вважати їх змішаними зобов'язаннями.

---

1. Богославец В. М. Договори про надання правових послуг: монографія. Івано-Франківськ: Вид-во Прикарпат. нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2009. 176 с.

2. Гражданское право: в 2 т.: учебник/отв. ред. Е. А. Суханов. 2-е изд., перераб. и доп. М.: БЕК, 2000. Т. 2, полут. 2. 544 с.

3. Козлова Н. В. Договор возмездного оказания правовых услуг. Законодательство.

2002. № 3–4. С. 40–50.

4. Лідовець Р. А. Змішані договори в цивільному праві України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Острог, 2004. 203 с.

5. Ойгензихт В. А. Нетипичные договорные отношения в гражданском праве: учеб. пособ. Душанбе: Изд-во Тадж. ун-та, 1984. 128 с.

6. Федорченко Н. В. Зобов'язання з надання правових послуг. Часопис Київського університету права. 2013. № 1. С. 184–188.

7. Шуковская О. М. Правовое регулирование деятельности по оказанию правовых услуг: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. СПб., 2001. 213 с.

8. Шуковская О. М. Правовое регулирование деятельности по оказанию правовых услуг: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. СПб., 2001.

Халапсіс О.В., д.філос.н., проф.
завідувач кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Ткаченко П.І., здобувач вищої
освіти Міжрегіональної академії
управління персоналом,
член Асоціації правників України

ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ В КОНТЕКСТІ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ТА КРИМІНОЛОГІЧНОЇ ДОКТРИНИ

Сучасне українське суспільство переживає складний період відновлення економічного становища в державі наряду з новітнім реформуванням суспільних відносин в державному управлінні. Економічна сфера потребує детального реформування з включенням подолання прогалин в законодавстві. Актуальними прогалинами в сфері економічної діяльності держави є саме злочини вчинені в цій сфері, злочинні дії посадовців, приватних підприємців та осіб рядового складу державного управління, які пригнічують економічне становище в державі.

Статистичні дані Генеральної прокуратури України надають занадто великі цифри скоєних злочинів в сфері економічної діяльності та за її видами. Так, станом на 2020 рік з січня по червень поточного року обліковано 125623 злочина. За видами економічних злочинів можливо розмежовувати наступні: злочини з використанням державних бюджетних коштів – 7812; злочини в сфері приватизації – 32; злочини в сфері земельних відносин – 1184; злочини вчинені на підприємствах та установах – 116595 [1]. Причому зазначені кількісні показники не є остаточними, адже не слід забувати про поняття латент-